

ВІДГУК

офіційного опонента кандидата психологічних наук, доцента

Білозерської Світлани Іванівни

на дисертацію

Зошій Ірини Василівни

«Психолого-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх юристів»,

представлену на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних
наук

за спеціальністю 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія

Сучасний етап розвитку суспільства вимагає від психолого-педагогічної науки розв'язання проблеми підготовки юристів. Майбутній фахівець юридичної галузі є однією з найважливіших постатей суспільства, адже значно простіше трансформувати у самосвідомості майбутнього юриста необхідні професійні та морально-психологічні цінності, ніж намагатися змінювати сформовані установки досвідчених юристів. Тільки фахівець, який здатний оволодіти принципами саморозвитку, самовдосконалення, рішучістю та професіоналізмом, етичними та моральними нормами, може професійно, кваліфіковано допомагати людям. В такому розумінні обрана авторкою проблематика – психолого-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх юристів – є актуальною, а з огляду на її недостатню вивченість теоретично і практично значущою.

Рецензована дисертація є теоретико-експериментальним дослідженням, причому теоретичні аспекти її досить повно висвітлені у першому розділі. Тут, на мою думку, слід передусім відзначити і позитивно оцінити аналіз генезису професійної компетентності, що дало змогу по-новому дати відповідь на низку питань, які стосуються основної проблеми дисертаційної роботи та охарактеризувати структуру професійної компетентності майбутніх фахівців юридичної галузі.

Проаналізувавши й вивчивши низку підходів до визначення професійної компетентності юристів, дисертанткою запропоновано модель формування професійної компетентності майбутніх юристів.

Складовими розробленої моделі формування професійної компетентності є: 1) цільово-методологічний блок (мета, завдання, методологічні підходи та принципи формування професійної компетентності); 2) методично-формувальний блок (форми, засоби, методи, етапи формування професійної компетентності; 3) діагностично-результативний блок (критерії, рівні, результат).

Цільово-методологічний та методично-формувальний блоки моделі репрезентують складові цілісного, послідовного психолого-педагогічного процесу, що здійснюється відповідно до визначеної мети і завдань, на основі відповідних методологічних підходів та принципів, містить певні етапи, передбачає використання спеціально підібраних форм, методів і засобів навчання відповідно до визначених програмних та навчальних результатів.

Діагностично-результативний блок описує результат цього процесу у вигляді інтегративної, системної цілісності змістових компонентів професійної компетентності майбутніх юристів (предметно-змістового, етико-деонтологічного, мотиваційно-ціннісного, рефлексивно-оцінного, комунікативно-регулятивного), як динамічного психологічного новоутворення, що характеризується відповідними рівнями розвитку і слугує основою подальшого професійного розвитку та саморозвитку майбутніх юристів.

Позитивною стороною дисертаційної роботи є вдало складена програма емпіричного дослідження, у якій чітко сформульована мета, завдання та загальні підходи до здійснення експериментального дослідження, обґрунтовано застосування комплексу діагностичних методик. Варто зазначити, що до вирішення поставлених завдань дисертантка підійшла комплексно, застосовували низку валідних методик, реалізуючи їх в рамках логічних і послідовних етапів дослідження.

На основі дослідження структурних компонентів професійної компетентності майбутніх юристів та ґрунтуючись на відповідні критерії й показники дисертанткою зроблений аналіз рівнів сформованості досліджуваного феномену.

Заслуговує на увагу науково обґрунтовані зміст, структура, форми і методи запропонованої програми формувального експерименту. Метою формувального експерименту стало створення й апробація системи цілеспрямованого формування професійної компетентності майбутніх юристів. Автором запропоновано факультативне вивчення спецкурсу «Психологія формування професійної компетентності юристів»; спеціальна організація занять з курсу «Юридична деонтологія» за рахунок використання інтерактивних методів навчання; соціально-психологічний тренінг «Формування професійної компетентності майбутніх юристів»; методичний семінар для викладачів «Проблеми реалізації компетентнісного підходу у забезпеченні якості підготовки майбутніх юристів».

Емпіричний матеріал, представлений у третьому розділі, засвідчує не лише про знання теорії, а й ілюструє вміння, що були засвоєнні у роботі з студентами, викладачами тобто тих, хто має безпосереднє відношення до розвитку та формування професійної компетентності майбутнього фахівця юридичної галузі.

Дисертаційне дослідження Зошій Ірини Василівни «Психолого-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх юристів» розвиває та доповнює наукові уявлення про сутність та психологічні особливості формування професійної компетентності, що є вагомим внеском у вікову та педагогічну психологію. У авторефераті і публікаціях за темою дисертації розкриті основні результати теоретичного аналізу проблеми, емпіричного дослідження та формувального експерименту, а також відображено основні висновки.

Поряд з позитивними досягненнями, які реалізовані дисертанткою у роботі, необхідно висловити ряд зауважень і побажань:

1. Професійну компетентність адекватно пізнати можна тільки в динаміці, що дозволить визначити етапи і фази її формування та врахувати вікові й гендерні особливості студентів. З огляду на це, в експериментальному дослідженні структурних компонентів професійної компетентності майбутніх юристів доцільно було б прослідкувати вікову динаміку у її формуванні, що зробило б висновки дослідження вагомішими.

2. Варто було б залучити до дослідження студентів майбутніх юристів з інших навчальних закладів вищої освіти.

3. У роботі зустрічаються технічні неточності та граматичні, орфографічні огріхи.

Зазначені зауваження та пропозиції не знижують цінності здійсненого дослідження.

Загальний висновок

1. Дисертаційна робота Зошій Ірини Василівни є самостійною, завершеною науковою працею, що присвячена актуальній та практично значимій темі.

2. Дисертація містить логічно побудовані теоретичні та практичні розробки, які є результатом пошуку, здійсненого на високому науковому рівні з кваліфікованим використанням сучасних методів психологічного дослідження. Отримані результати в повній мірі є новими, оригінальними, достовірними та суттєво поглиблюють наукові уявлення про психолого-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх юристів.

3. За своїм змістом автореферат відображає основні положення дисертації.

4. Основні наукові результати повністю викладено в необхідній кількості статей, опублікованих у наукових фахових виданнях та оприлюднено на наукових конференціях.

5. У цілому дисертаційне дослідження «Психолого-педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх юристів» є завершеною науковою працею, яка має наукову новизну, теоретичне і практичне значення та відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання», затвердженого Міністерством освіти і науки України, а її авторка – Зошій Ірина Василівна заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата психологічних наук за спеціальністю 19.00.07 – педагогічна та вікова психологія.

Офіційний опонент:

Кандидат психологічних наук, доцент

кафедри психології Дрогобицького державного
педагогічного університету

С. І. Білозерська

